

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 44.130/1
VAN 13 MAART 2008

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 15 februari 2008 door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn", heeft het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in de eerste plaats gericht op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan ¹. Ook andere aspecten zijn onderzocht. Aangezien echter het advies is gevraagd binnen een termijn van dertig dagen en het om een zeer omvangrijk ontwerp gaat, was een exhaustief onderzoek niet mogelijk.

Uit de vaststelling dat over een bepaling in dit advies niets wordt gezegd, mag daarom niet zonder meer worden afgeleid dat er niets over gezegd kan worden en, indien er wel iets over wordt gezegd, dat er niets méér over te zeggen valt.

*
* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (hierna: OCMW's) van de Vlaamse Gemeenschap vast te stellen, ter vervanging van de regelingen opgenomen in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (hierna: OCMW-wet). Het ontwerp heeft inzonderheid tot doel de bestuurlijke organisatie van de OCMW's af te stemmen op het gemeentedecreet van 15 juli 2005 (hierna: gemeentedecreet).

Het ontwerp bevat bepalingen inzake het bestuur van de OCMW's (titel II), hun personeel (titel III), de financiering, planning en het financieel beheer (titel IV), de werking (titel V), de participatie van de burger (titel VI), de interne (titel VII) en externe verzelfstandiging (titel VIII), het bestuurlijk toezicht en de externe audit (titel IX) en de samenwerking met de gemeente (titel X). Ten slotte omvat het ontwerp

⁽¹⁾ Aangezien het om een ontwerp van decreet gaat wordt onder rechtsgrond de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

wijzigingsbepalingen (titel XI) en slotbepalingen, meer bepaald overgangs-, opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen (titel XII).

VORMVEREISTEN

Op 15 februari 2008 gelastte de Vlaamse Regering de Vlaamse minister bevoegd voor de Binnenlandse Aangelegenheden ermee om over het ontwerp het advies in te winnen van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, en om de artikelen inzake personeelsaangelegenheden voor te leggen aan het Comité C1 voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van de voornoemde adviezen en onderhandelingen nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, voor een nieuw onderzoek aan de afdeling wetgeving worden voorgelegd.

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE DECREETGEVER

1. Artikel 5, § 1, II, 2/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna: BWHI) luidt:

"§ 1. De persoonsgebonden aangelegenheden bedoeld in artikel 59*bis*, § 2*bis*, van de Grondwet, zijn:

(...)

II. Wat de bijstand aan personen betreft:

(...)

2/ Het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, met uitzondering van:

a) de vaststelling van het minimumbedrag, de toekenningsvoorwaarden en de financiering van het wettelijk gewaarborgd inkomen overeenkomstig de wetgeving tot instelling van het recht op een bestaansminimum;

.../...

b) de aangelegenheden met betrekking tot de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die geregeld zijn in de artikelen 1 en 2 en in de hoofdstukken IV, V en VII van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, onverminderd de bevoegdheid van de Gemeenschappen om aanvullende of bijkomende rechten toe te kennen;

c) de aangelegenheden met betrekking tot de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die geregeld zijn in de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand;

d) de regelingen met betrekking tot de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van de gemeenten bedoeld in artikelen 6 en 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en van de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, die opgenomen zijn in de artikelen 6, § 4, 11, § 5, 18^{ter}, 27, § 4, en 27^{bis}, § 1, laatste lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en in de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen".

Op grond van artikel 128, § 2, van de Grondwet is de Vlaamse Gemeenschap inzake persoonsgebonden aangelegenheden bevoegd in het Nederlandse taalgebied alsmede "ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun organisatie, moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de [Vlaamse Gemeenschap]". Hieruit volgt dat de Vlaamse Gemeenschap, wat het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad betreft, niet regelend kan optreden ten aanzien van de bi-communautaire instellingen, zoals de OCMW's. Die instellingen vallen voor de regelgeving inzake persoonsgebonden aangelegenheden uitsluitend onder de bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

2. Krachtens voormeld artikel 5, § 1, II, 2/ BWHI zijn de gemeenschappen derhalve in beginsel bevoegd voor "het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn". Op de bevoegdheid van de gemeenschappen voor het beleid inzake maatschappelijk welzijn zijn er een aantal uitzonderingen, waardoor bepaalde aspecten betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor sommige of voor alle gemeenten, aan de federale wetgever zijn voorbehouden.

.../...

Hierna wordt ingegaan op:

- 1/ een aantal regelingen uit de zogenaamde 'Pacifcatiewet' ² m.b.t. de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, en de randgemeenten (artikel 5, § 1, II, 2/, d), laatste zinsnede, BWHI);
- 2/ het instellen van administratieve rechtscolleges (artikelen 146 en 161 van de Grondwet) en de procedure voor de Raad van State (artikel 160 van de Grondwet);
- 3/ het treffen van regelingen in verband met de sociale zekerheid (artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 12/, BWHI).

A. Het voorbehoud t.a.v. een aantal regelingen uit de zogenaamde Pacifcatiewet m.b.t. de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, en de randgemeenten.

De gemeenschappen zijn niet bevoegd inzake de "regelingen met betrekking tot de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van de gemeenten bedoeld in de artikelen 6 en 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en van de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, die opgenomen zijn in de artikelen 6, § 4, 11, § 5, 18^{ter}, 27, § 4, en 27^{bis}, § 1, laatste lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, en in de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen" (artikel 5, § 1, II, 2/, d), van de BWHI).

In artikel 4 van het ontwerp wordt de bedoeling van de stellers ervan tot uiting gebracht om deze bevoegdheidsgrenzen te eerbiedigen. Dat artikel luidt:

⁽²⁾ Wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen.

"Dit decreet is van toepassing in alle gemeenten van het Nederlandse taalgebied onder voorbehoud van de regelingen, vermeld in artikel 5, § 1, II, 2/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen" ³.

De bepalingen van het ontwerp moeten dus zo gelezen worden dat ze geen afbreuk doen aan de bevoegdheidsverdelende regels.

B. Het instellen van administratieve rechtscolleges en de procedure voor de Raad van State.

Zowel het instellen van administratieve rechtscolleges als het regelen van de procedure voor de Raad van State zijn in beginsel zaak van de federale overheid.

Het ontwerp voorziet, op het vlak van de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en de taalkennis van de voorzitter van de raad, in de toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, die een administratief rechtscollege is, evenals de bepalingen betreffende de procedure voor de Raad van State ⁴.

Met verwijzing naar de redenen uiteengezet in advies 39.080/AV/3 ⁵ van 11 en 18 oktober 2005, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, in advies 40.316/1 van 11 mei 2006 ⁶ aanvaard dat in dit verband voldaan is aan de voorwaarden voor de

(3) Zie ook bij de artikelsgewijze bespreking, alwaar voorgesteld wordt de betrokken bepaling enigszins anders te redigeren.

(4) Zie de artikelen 15, 22 en 57 van het ontwerp. Vergelijk met de artikelen 18 en 20^{quinqüies} van de OCMW-wet, zoals gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2006 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, en met artikel 25^{ter} van de OCMW-wet.

(5) Advies over een voorontwerp van decreet "houdende de wijziging van de Gemeentekieswet, de Provinciekieswet, de wet betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven en de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming" (*Parl. St.*, Vl. Parl., 2005-06, nr. 578/1 en nr. 579/1).

(6) Advies over een voorontwerp van decreet "tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn" (*Parl. St.*, Vl. Parl., 2005-06, nr. 870/1, 53).

toepassing van artikel 10 BWHI, zodat de decreetgever bevoegd kan worden geacht om bedoelde bepalingen aan te nemen.

C. Regelingen in verband met de sociale zekerheid.

Artikel 70, eerste lid, van het ontwerp strekt ertoe te bepalen dat de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn of het lid dat hem vervangt dezelfde socialezekerheidsregeling geniet als die welke van toepassing is op de schepenen van de gemeente waar de zetel van het OCMW is gevestigd.

In dat verband dient te worden herinnerd aan hetgeen de Raad van State, afdeling wetgeving, in advies 30.150/3 ⁷ van 6 juni 2000 heeft opgemerkt:

"Het ontworpen artikel 38, eerste lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bepaalt dat de wedde en de socialezekerheidsregeling van de voorzitter door de raad voor maatschappelijk welzijn worden vastgesteld.

Op grond van hun bevoegdheid inzake persoonsgebonden aangelegenheden zijn de gemeenschappen bevoegd voor het beleid inzake maatschappelijk welzijn, "met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn", onder voorbehoud van een aantal uitzonderingen die te dezen niet relevant zijn (artikel 5, § 1, II, 2/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

In zoverre de ontworpen bepaling, zoals de vigerende tekst van artikel 38, eerste lid, betrekking heeft op het vaststellen van de wedde van de voorzitter, gaat het om een aspect van de «organieke regels» betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Voor een dergelijke regeling zijn de gemeenschappen bevoegd.

De ontworpen wijziging beoogt echter ook, en vooral, een bepaling in artikel 38 van de organieke wet in te voegen in verband met de socialezekerheidsregeling voor de voorzitter. Aldus willen de stellers van het ontwerp het statuut van de voorzitters aanpassen aan dat van de schepenen, zoals dat geherwaardeerd is bij de wet van 4 mei 1999 tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen (zie de memorie van toelichting).

De gemeenschappen zijn echter niet bevoegd om regelingen te treffen in verband met de sociale zekerheid, bijvoorbeeld door te voorzien in de mogelijkheid dat de voorzitter van de raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk

⁽⁷⁾ Over een voorontwerp van "programmadecreet 2000", *Parl. St.*, Parl. D. Gem., 2000-2001, nr. 44/1.

welzijn onderworpen wordt aan een of ander stelsel van de sociale zekerheid. Op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is immers alleen de federale overheid daarvoor bevoegd".

Het tweede lid van artikel 70 van het ontwerp strekt ertoe te bepalen dat de gewezen voorzitters van de raad voor maatschappelijk welzijn, de gewezen ondervoorzitters en hun rechtverkrijgenden hetzelfde pensioenstelsel genieten als het pensioenstelsel dat van toepassing is voor de schepenen van de gemeente waar de zetel van het OCMW gevestigd is. Dit is een overname van het huidige artikel 38, achtste lid, van de OCMW-wet, terwijl artikel 279, 43/, van het ontwerp de algehele opheffing van voormeld artikel 38 beoogt.

Ook het vaststellen van het pensioenstelsel is een regeling in verband met de sociale zekerheid waarvoor de federale overheid bevoegd is.

De conclusie uit wat voorafgaat is dan ook dat voormelde bepalingen niet kunnen worden aangenomen.

3. Een beperkt aantal bepalingen van het ontwerp heeft betrekking op aangelegenheden die onder de bevoegdheid van het gewest ressorteren. Het gaat inzonderheid om de samenwerking of de wisselwerking met de gemeente (zie de artikelen 273 en 274 van het ontwerp) en om aanpassingen aan de gemeentekieswet (zie artikel 276 van het ontwerp).

Het is dan ook terecht dat in artikel 1 van het ontwerp wordt aangegeven dat het decreet zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden regelt.

4. Andere bemerkingen in verband met de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever zullen bij de bespreking van de betrokken artikelen worden gemaakt.

ALGEMENE OPMERKING

Artikel 23, eerste lid, van de Grondwet bepaalt dat ieder het recht heeft om een menswaardig leven te leiden en het derde lid, 2/, vermeldt onder de economische, sociale en culturele rechten «het recht op sociale bijstand ». Die bepalingen preciseren niet wat die rechten, waarvan enkel het beginsel wordt uitgedrukt, impliceren, aangezien elke wetgever ermee belast is die rechten te waarborgen, overeenkomstig artikel 23, tweede lid, «rekening houdend met de overeenkomstige plichten».

Die verplichting kan echter niet zo worden begrepen dat ze elke wetgever, in het raam van zijn bevoegdheden, de verplichting oplegt om niet te raken aan de modaliteiten van de maatschappelijke dienstverlening bedoeld in de wet. Zij verbiedt hun om maatregelen aan te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23, eerste lid, en derde lid, 2/, van de Grondwet gewaarborgde recht, maar zij ontzegt hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze kan worden gewaarborgd ⁸, in dit geval door een nieuwe organieke regeling voor de OCMW's vast te stellen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Titel I - Algemene bepalingen

Artikel 4

Naar het voorbeeld van artikel 4 van het gemeentedecreet kan artikel 4 van het ontwerp beter worden geredigeerd als volgt:

"Dit decreet is van toepassing op alle openbare centra voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten van het Nederlandse taalgebied onder voorbehoud van de toepassing van de regelingen vermeld in artikel 5, § 1, II, 2/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen".

⁽⁸⁾ Grondwettelijk Hof, arrest nr. 169/2002, 27 november 2002, B.6.2 tot B.6.6.

Titel II - Het bestuur van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijnArtikelen 6, 9 en 10

1. Het is niet duidelijk wat de toegevoegde waarde is van de woorden "Met behoud van de toepassing van artikel 17*bis* van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn", in de artikelen 6, 9 en 10 van het ontwerp. Op grond van artikel 5, § 1, II, 2/, d), BWHI zijn de gemeenschappen immers niet bevoegd om aan artikel 17*bis* van de OCMW-wet te raken aangezien het gaat om bepalingen met betrekking tot de randgemeenten en de gemeenten Komen-Waasten en Voeren. Dat geen afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheid van de federale overheid wordt reeds tot uiting gebracht in artikel 4 van het ontwerp.

Deze opmerking is van overeenkomstige toepassing voor de artikelen 15, 22, 53, § 1, 57, 60, §§ 1 en 4, 62 en 215, § 1, van het ontwerp.

2. Artikel 10, § 1, van het ontwerp bepaalt de voorwaarden voor de ontvankelijkheid van de voordrachtsakte voor kandidaat-werkende leden en kandidaat-opvolgers van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Uit de toelichting door de gemachtigde blijkt dat een onderscheid wordt gemaakt tussen kandidaten die hebben deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen en kandidaten die niet aan deze verkiezingen hebben deelgenomen. De voordrachtsakte van laatstgenoemde kandidaten moet ondertekend worden door de meerderheid van de verkozenen van eenzelfde lijst; de voordrachtsakte van eerstgenoemde kandidaten moet worden ondertekend door de meerderheid van de verkozenen van de lijst waartoe de kandidaat behoorde.

Een eerste opmerking is dat die bedoeling niet voldoende duidelijk tot uiting komt in de eerste twee leden van de ontworpen bepaling. Op dit punt dient de redactie te worden aangepast in geval van behoud van het onderscheid.

Bovendien is er een mogelijk probleem op het vlak van de gelijkheid en de niet-discriminatie. In het eerste geval moet de kandidaat de steun hebben van de

.../...

meerderheid van de verkozenen van één lijst, maar is het om het even van welke lijst. In het tweede geval is de steun vereist van de meerderheid van de verkozenen van de lijst waarop de betrokken kandidaat voorkwam.

Indien de stellers van het ontwerp ervoor zouden opteren de ontworpen regeling te behouden, zullen zij in de memorie van toelichting een betere verantwoording voor het gemaakte onderscheid moeten geven.

Artikel 15

1. Uit de toelichting die de gemachtigde heeft gegeven blijkt dat met de woorden "in de overige gevallen" in artikel 15, § 7, van het ontwerp wordt bedoeld op de mogelijkheid voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen om ambtshalve op te treden. Dit zou duidelijker tot uiting moeten worden gebracht in de betrokken bepaling.

2. Artikel 15, § 9, derde lid, van het ontwerp luidt:

"Als een vernietiging definitief geworden is, wordt binnen twintig dagen, vanaf de dag na de kennisgeving van de vernietiging aan de betrokken gemeente, tot een nieuwe verkiezing overgegaan op basis van de overeenkomstig artikel 10 en artikel 14 ingediende ontvankelijke voordrachtsakte voor de vernietigde verkiezing. Nieuw ingediende voordrachtsakten zijn niet ontvankelijk".

Deze bepaling regelt de situatie waarin de Raad voor Verkiezingsbetwistingen een verkiezing vernietigt of een verkiezingsrang wijzigt. In dat geval zijn nieuw ingediende voordrachtsakten niet ontvankelijk.

De vraag rijst wat er gebeurt ingeval er helemaal geen ontvankelijke voordrachtsakten zijn of er onvoldoende kandidaten zijn voor de verschillende verkiesbare plaatsen.

Hierop antwoordde de gemachtigde:

"Deze situatie is geregeld in artikel 8, laatste lid; wel is het zo dat duidelijker zou kunnen gespecificeerd worden dat de termijn van twintig dagen van

.../...

toepassing is aangezien in artikel 14 sprake is van 60 dagen; het spreekt voor zich dat die termijn van 60 dagen niet van toepassing is".

Ook op dit punt dient de ontworpen bepaling te worden verduidelijkt.

Artikel 48

Artikel 48 van het ontwerp bepaalt dat het OCMW verplicht is aan iedereen die erom verzoekt, de besluiten van de raad voor maatschappelijk welzijn en andere bestuursdocumenten openbaar te maken "door er inzage in te verlenen, er uitleg over te verschaffen of er een afschrift van te overhandigen overeenkomstig het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Het decreet van 26 maart 2004 is krachtens zijn artikel 4 van toepassing op de OCMW's. Vraag is dan ook welke de toegevoegde waarde van het ontworpen artikel is.

Artikel 50

Volgens deze bepaling neemt de raad voor maatschappelijk welzijn een deontologische code aan. Zonder verdere precisering gaat het om een bepaling zonder veel inhoud. Het verdient dan ook aanbeveling te verduidelijken welke aangelegenheden in die code minstens moeten worden geregeld en welke de mogelijke sancties op de overtreding ervan zijn.

Artikelen 72 tot 74

De artikelen 72 tot 74 van het ontwerp bevatten specifieke bepalingen in verband met de aansprakelijkheid voor de schade berokkend aan derden door de voorzitter of ondervoorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn bij de uitoefening van hun mandaat.

In de mate dat ook de aansprakelijkheid van de federale Staat wordt geregeld, beroepen de stellers van het ontwerp zich op artikel 10 BWHI:

"Er wordt met toepassing van artikel 10 BWHI beroep gedaan [op de] impliciete bevoegdheden om de burgerrechtelijke aansprakelijkheid of de aansprakelijkheid voor geldboeten uitdrukkelijk ten laste van de federale staat te leggen. De specifieke regeling inzake de aansprakelijkheid van de federale staat in het kader van het medebewind is noodzakelijk voor de uitoefening van een gemeenschaps- of gewestbevoegdheid, leent zich tot een gedifferentieerde regeling en heeft slechts een marginale weerslag op de federale bevoegdheid inzake aansprakelijkheid" (memorie van toelichting, blz. 75).

Het Grondwettelijk Hof zal in voorkomend geval dienen te oordelen of aan de voorwaarden voor de toepassing van die bepaling is voldaan.

Titel III - Het personeel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Voorafgaande opmerking

De bepalingen van het ontwerp in verband met de rechtspositie van het OCMW-personeel zijn in grote mate identiek met de overeenstemmende bepalingen in het gemeentedecreet.

Op sommige punten is er evenwel verschil tussen de tekst van het voorliggende ontwerp en de gelijklopende bepaling in het gemeentedecreet, zonder dat daarvoor een verklaring wordt gegeven in de memorie van toelichting. Die verschillende behandeling leidt echter wel telkens tot een ongelijkheid tussen categorieën van personen, naargelang zij personeelslid van het OCMW zijn, dan wel personeelslid van de gemeente, terwijl uit artikel 105, § 1, van het ontwerp blijkt dat een gelijke behandeling tussen beide categorieën het uitgangspunt vormt.

Er dient aan te worden herinnerd dat volgens een vaste rechtspraak, o.m. van het Grondwettelijk Hof, de grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie niet uitsluiten dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de maatregel en met de

.../...

aard van de terzake geldende beginselen; de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie zijn geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel. Indien bepaalde verschillende behandelingen in het ontwerp worden gehandhaafd, verdient het daarom aanbeveling daarvoor in de memorie van toelichting een verantwoording op te nemen.

Voor de hierna opgesomde regelingen opgenomen in het ontwerp heeft de gemachtigde er op gewezen dat ze het resultaat zijn van overleg en dat deze bepalingen in de toekomst ook zullen worden ingevoegd in het gemeentedecreet. Het gaat om:

- het verbod voor deeltijds kabinetspersoneel om in de overige diensten van het OCMW te werken (artikel 104, § 4, tweede lid);
- het verbod presentiegelden en dergelijke te ontvangen van rechtspersonen waarin het personeelslid het OCMW vertegenwoordigt (artikel 110, tweede lid);
- de mogelijkheid voor een getuige om het besloten houden van zijn getuigenverhoor te vragen (artikel 127, derde lid).

Gelet op het principiële uitgangspunt om beide categorieën gelijk te behandelen, verdient het aanbeveling de betrokken regelingen zo spoedig mogelijk ook in het gemeentedecreet op te nemen.

Artikel 103

1. Ter wille van de duidelijkheid lijkt het wenselijk te schrijven: "Met behoud van de toepassing van artikel 219, § 3, tweede lid, stelt ...".

2. Anders dan het geval is in het vierde lid van artikel 103, komt in het gemeentedecreet geen bepaling voor die de gemeenten toelaat om ingeval van ramp personeel aan te werven buiten de personeelsformatie. Volgens de gemachtigde heeft dit te maken met de specifieke taak van de OCMW's inzake sociale hulpverlening.

.../...

Artikel 105

Het verband tussen de zes elementen die voorkomen zowel in het eerste als in het tweede lid van artikel 105, § 2, en de twaalf elementen die in artikel 105, § 3, zijn opgenomen, is niet duidelijk.

Uit de gedachtewisseling van het bevoegde lid van het auditoraat met de gemachtigde ambtenaar kwam naar voor dat het de bedoeling is om voor de betrekkingen die niet op gemeentelijk vlak bestaan alsook voor de secretaris en de financieel beheerder enkel de functiespecifieke elementen door het OCMW te laten regelen zodat voor het overige de algemene gemeentelijke rechtspositie (bijv. de verlofregeling) zou gelden.

Gelet op de verklaring van de gemachtigde is het wenselijk de verschillende tekstonderdelen beter op elkaar af te stemmen en één en ander duidelijker in de tekst tot uitdrukking te brengen.

Artikel 110

Artikel 110, § 3, legt een aantal onverenigbaarheden, die gelden voor OCMW-mandatarissen, op aan het OCMW-personeel. In het gemeentedecreet is geen vergelijkbare uitbreiding voor het personeel opgenomen.

In de memorie van toelichting wordt daarover het volgende gesteld:

"Dit strenger standpunt dan in het gemeentedecreet is te verantwoorden door specifieke opdrachten in het openbare centrum voor maatschappelijk welzijn, bv. kine" (memorie van toelichting, blz. 94).

Daargelaten de vraag in welke omstandigheden de in artikel 37 van het ontwerp bedoelde onverenigbaarheden in hoofde van een personeelslid aanwezig kunnen zijn, is de hierboven aangehaalde cryptische verantwoording onvoldoende om de eruit voortvloeiende ongelijke behandeling tussen de personeelsleden van gemeenten en OCMW's te verklaren.

Artikelen 124 tot 129

Gelet op het onderlinge verband tussen de artikelen 124 tot 129 van het ontwerp is het wenselijk ze samen te brengen in een afdeling met als titel: "Afdeling V. De tuchtprocedure" ⁹.

Artikel 137

Luidens artikel 137 van het ontwerp richt de Vlaamse Regering een "commissie voor tuchtsancties van de lokale besturen" op, genaamd "Beroepscommissie voor tuchtzaken". De volgende artikelen van het ontwerp bevatten bepalingen over de aard, bevoegdheden en werking van de commissie.

In het gemeentedecreet (artikelen 137 tot 143) wordt reeds voorzien in de oprichting van een "commissie voor tuchtsancties van de lokale besturen".

De bepalingen van dat decreet en die van het thans voorliggende ontwerp zouden op elkaar afgestemd moeten worden. Als de commissie bij een bepaald decreet wordt opgericht, moet ze niet een tweede maal bij een ander decreet opgericht worden. Een verwijzing naar het gemeentedecreet is voldoende.

Uit de memorie van toelichting blijkt overigens impliciet dat het niet de bedoeling is om een nieuwe beroepscommissie op te richten, maar wel om de bevoegdheid van de bestaande beroepscommissie uit te breiden, daar uiteengezet wordt dat

"(i)n de commissie (...) verschillende kamers (kunnen) worden opgericht naar gelang het zaken van de gemeente dan wel van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn betreft" (memorie van toelichting, blz. 100).

Naar analogie met artikel 133 van het provinciedecreet van 9 december 2005 kan artikel 137 als volgt worden gesteld:

⁽⁹⁾ Vergelijk met de indeling van het gemeentedecreet.

"De Beroepscommissie voor tuchtzaken, opgericht bij artikel 137 van het Gemeentedecreet, treedt ook op als beroepsinstantie voor tuchtsancties van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, volgens dezelfde regels als die welke gelden op grond van het Gemeentedecreet".

De overige artikelen van de betrokken afdeling kunnen worden weggelaten.

Titel V - Bepalingen over de werking van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Artikel 183

In de memorie van toelichting wordt met betrekking tot artikel 183, § 1, eerste lid, van het ontwerp gesteld dat "[i]ndien tot spoedeisendheid wordt beslist bij unanimiteit het niet noodzakelijk (is) om bij de beslissing zelf al de namen te vermelden". Die regel dient opgenomen te worden in het bepalend gedeelte van het ontwerp. Bovendien heeft de gemachtigde ambtenaar verklaard dat die regel niet enkel geldt in het geval van spoedeisendheid. De woorden "tot spoedeisendheid" lijken bijgevolg te moeten worden geschrapt.

Artikel 184

In artikel 184, § 3, tweede lid, van het ontwerp wordt bepaald dat de beslissingen, de akten en de briefwisseling van personeelsleden aan wie bevoegdheden werden toevertrouwd, door die personeelsleden worden ondertekend.

In de memorie van toelichting bij die bepaling wordt gesteld dat aan de ambtenaar aan wie een bevoegdheid wordt gedelegeerd, automatisch ook de ondertekeningsbevoegdheid wordt verleend, en dat het woord "toevertrouwd" wordt gebruikt om te benadrukken dat ook de bevoegdheden worden geviseerd die zij door of krachtens de wet of het decreet hebben (ondertekeningsbevoegdheid van rechtswege).

Aldus wordt volgens de memorie vermeden dat uit het oog wordt verloren om de ondertekeningsbevoegdheid uitdrukkelijk aan deze ambtenaren toe te kennen.

Een en ander kan echter niet uit de term "toevertrouwd" worden afgeleid. De bepaling dient meer uitdrukkelijk de beoogde gevallen weer te geven.

Artikel 186

In artikel 186, derde lid, van het ontwerp dient wellicht ook melding te worden gemaakt van de "opdracht tot ondertekening", niet enkel van de "opdracht tot medeondertekening".

Artikel 196

Wat betreft de deelneming van een OCMW in rechtspersonen, overeenkomstig de bepalingen van titel VIII, hoofdstukken I en III (artikel 196, tweede lid, van het ontwerp) of van titel VIII, hoofdstuk II (artikel 196, derde lid, van het ontwerp), wordt verwezen naar de opmerkingen die hierna bij de bepalingen van die hoofdstukken worden gemaakt.

Artikel 199

Volgens de gemachtigde ambtenaar wordt onder "aan een afzonderlijk beheer onderwerpen" verstaan, het beheer van de goederen toevertrouwen aan een intern verzelfstandigd agentschap zoals bedoeld in artikel 215 van het ontwerp. Artikel 199 van het ontwerp dient in die zin te worden aangepast.

Artikel 200

In artikel 200 van het ontwerp dient de datum van het decreet betreffende de publiek-private samenwerking te worden vermeld (18 juli 2003).

Artikel 201

De vertegenwoordiging van het OCMW door de raad voor maatschappelijk welzijn in de gerechtelijke en de buitengerechtelijke handelingen, in het geval dat de voorzitter een rechtstreeks belang heeft, impliceert dat alle handelingen van vertegenwoordiging door alle leden van de raad, de voorzitter uitgezonderd, moeten worden gesteld. Dit kan worden vermeden door wat dat betreft in een mogelijkheid van delegatie te voorzien. De opportuniteit hiervan dient echter te worden afgewogen in het licht van de noodzaak om een waarborg in te bouwen tegen mogelijke beïnvloeding door de belanghebbende voorzitter ¹⁰.

Artikel 203

De gemachtigde ambtenaar heeft artikel 203 van het ontwerp verduidelijkt als volgt:

"De participatieve samenwerking of de deelneming in andere rechtspersonen wordt niet bedoeld. Bijvoorbeeld kan een jurist van het ene OCMW ook bepaalde zaken behandelen van een ander OCMW. Uiteraard is dit het voorwerp van een overeenkomst".

Het is niet duidelijk hoe artikel 203 van het ontwerp zich verhoudt tot artikel 61 van de OCMW-wet, nu in dat artikel reeds een regeling is opgenomen betreffende het sluiten van overeenkomsten tussen OCMW's onderling. Bovendien wordt, gelet op de toelichting door de gemachtigde ambtenaar, niet ingezien waarom in artikel 203 van het ontwerp ook wordt gerefereerd aan het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en aan titel VIII en artikel 196 van het ontwerp, die immers betrekking hebben op de deelneming in rechtspersonen.

⁽¹⁰⁾ Zie in dat verband ook artikel 57, § 3, 9/, van het gemeentedecreet van 15 juli 2005.

Titel VI - Participatie van de burgerArtikel 205

In artikel 205, § 2, 5/, van het ontwerp wordt best uitdrukkelijk bepaald door wie of op welke wijze de "nader te bepalen voorwaarden" worden vastgesteld, hetzij door de Vlaamse Regering, hetzij in de overeenkomst met de Vlaamse Ombudsdienst.

Artikel 211

Artikel 211 van het ontwerp bepaalt dat ieder het recht heeft om over belangrijke aangelegenheden verzoekschriften, door een of meer personen ondertekend, schriftelijk bij de raad voor maatschappelijk welzijn in te dienen.

Uit deze bepaling volgt dat enkel verzoekschriften zouden kunnen worden ingediend met betrekking tot "belangrijke aangelegenheden" en dat alle verzoekschriften gericht aan het OCMW, bij de raad voor maatschappelijk welzijn zouden worden ingediend, ook die welke betrekking hebben op een bevoegdheid van een ander orgaan van het OCMW. Voor deze laatste bevoegdheden voorziet artikel 212 van het ontwerp in de mogelijkheid voor de raad voor maatschappelijk welzijn om het ingediende verzoekschrift naar de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, de ondervoorzitter, het vast bureau of een bijzonder comité te verwijzen, met het verzoek om over de inhoud ervan uitleg te verstrekken.

De ontworpen bepaling dient beoordeeld te worden in het licht van artikel 28 van de Grondwet, dat bepaalt:

"Ieder heeft het recht verzoekschriften, door een of meer personen ondertekend, bij de openbare overheden in te dienen.

Alleen de gestelde overheden hebben het recht verzoekschriften in gemeenschappelijke naam in te dienen".

Voorzover de ontworpen bepaling zou beogen aan de raad voor maatschappelijk welzijn een monopolie toe te kennen om verzoekschriften te ontvangen, staat ze op gespannen voet met artikel 28 van de Grondwet, dat het petitieright t.a.v. alle

openbare overheden waarborgt, en dus ook t.a.v. de andere organen van het OCMW, zoals de voorzitter en het vast bureau, die in bepaalde aangelegenheden als overheid optreden.

Het staat de stellers van het ontwerp uiteraard vrij om te bepalen dat alle bij het OCMW ingediende petitie's aan de raad voor maatschappelijk welzijn ter kennis worden gebracht, opdat deze daaraan een door hem passend gevolg zou kunnen geven. Artikel 211 zou dan wel herschreven moeten worden. Daarbij zou o.m. duidelijk gemaakt moeten worden dat de verzoekschriften bij elk orgaan van het OCMW ingediend kunnen worden.

De beperking van het recht om verzoekschriften in te dienen tot "belangrijke aangelegenheden" kan, gelet op voornoemd artikel 28 van de Grondwet, geen doorgang vinden, nu dat artikel niet in de mogelijkheid van een dergelijke beperking voorziet. De in artikel 211, tweede lid, van het ontwerp aan de Vlaamse Regering verleende machtiging om te bepalen wat onder "belangrijke aangelegenheden" wordt verstaan, doet geen afbreuk aan deze vaststelling en dient eveneens uit het ontwerp te worden weggelaten.

Titel VII - De intern verzelfstandigde agentschappen van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Artikel 215

1. Gelet op de toelichting door de gemachtigde ambtenaar dient duidelijkheidshalve aan het einde van artikel 215, § 1, eerste lid, van het ontwerp te worden geschreven: "..., die enkel kunnen worden overgedragen aan het vast bureau of aan een bijzonder comité, maar met inbegrip van het beheer van de diensten opgericht om individuele maatschappelijke dienstverlening te verschaffen. Zij beschikken over operationele autonomie als vermeld in artikel 216".

2. In de memorie van toelichting bij artikel 215 van het ontwerp wordt gesteld dat bij besluit van de Vlaamse Regering meer precieze schikkingen kunnen worden getroffen. Het is niet duidelijk welke het precieze voorwerp is van deze schikkingen.

.../...

Tenzij hieronder slechts regels worden verstaan die kunnen worden ingepast in de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Vlaamse Regering ontleent aan artikel 20 BWHI, dient dienaangaande een uitdrukkelijke machtiging te worden opgenomen in het dispositief, waarbij het voorwerp ervan nauwkeurig wordt omschreven.

Artikel 218

In de commentaar die in de memorie van toelichting bij dit artikel wordt gegeven, dient volgens de gemachtigde ambtenaar het tweede lid te worden geschrapt.

Artikel 219

1. In artikel 219, § 1, tweede lid, van het ontwerp wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om "bepaalde regels [te] treffen in verband met het afzonderlijke beheer [van ziekenhuizen zonder eigen rechtspersoonlijkheid die afhangen van een OCMW], het houden van inventarissen en het voeren van de boekhouding". Die machtiging aan de Vlaamse Regering dient nader te worden afgebakend.

2. Artikel 219, § 1, derde en vierde lid, vermag uiteraard geen afbreuk te doen aan de toepassing van de federale regelgeving op het vlak van het financieel beheer van ziekenhuizen. Het verdient aanbeveling om bedoelde bepalingen op dit punt aan een nader onderzoek te onderwerpen en in voorkomend geval in het licht hiervan aan te passen. Bovendien dient te worden nagegaan of door het gebruik van de techniek van het van overeenkomstige toepassing verklaren op een voldoende rechtszekere wijze de van toepassing zijnde bepalingen kunnen worden aangewezen, en of derhalve integendeel niet ervoor moet worden geopteerd om die bepalingen uitdrukkelijk op te sommen, waarbij die bepalingen zo nodig in het licht van deze "overeenkomstige" toepassing worden aangepast.

3. In artikel 219, § 2, vierde lid, dient te worden geschreven "van het beheerscomité", in plaats van "van de bijzondere beheersorganen". De gemachtigde ambtenaar is het hiermee eens.

4. In artikel 219, § 3, eerste lid, verdient het aanbeveling "de bepalingen vermeld in § 1 en § 4" nader te preciseren. Bovendien zou de eerste volzin ervan aan duidelijkheid winnen indien aan het einde ervan zou worden geschreven "..., uitsluitend de raad voor maatschappelijk welzijn bevoegd is voor de vaststelling van de volledige rechtspositieregeling van het personeel van die ziekenhuizen".

5. In artikel 219, § 4, 1/, dient aan het einde te worden geschreven "..., vermeld in § 8 (niet: § 9);".

6. Indien artikel 219, § 5, door te bepalen dat de beslissingen van het beheerscomité rechtstreeks onderworpen zijn aan het oordeel van "dezelfde" toezichthoudende overheden, zo moet worden begrepen dat ook met betrekking tot de federale regelgeving waaraan in die paragraaf wordt gerefereerd de toezichthoudende overheden worden aangewezen, moet worden opgemerkt dat de Vlaamse Gemeenschap hiervoor niet bevoegd is. In die lezing dient de verwijzing naar de OCMW-wet te worden weggelaten uit die paragraaf.

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 219, § 9, derde lid, van het ontwerp.

7. Nu artikel 113 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987, werd opgeheven bij de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg (artikel 106), en het volgens de gemachtigde ambtenaar niet de bedoeling is om zelf in een regeling dienaangaande te voorzien, dient artikel 219, § 8, uit het ontwerp te worden weggelaten.

8. Indien uit artikel 219, § 9, eerste lid, moet worden afgeleid dat niet alle bevoegdheden van het beheerscomité voor delegatie in aanmerking komen, dient te worden gepreciseerd welke bevoegdheden daarvoor wel of welke daarvoor niet in aanmerking komen.

Titel VIII - Externe verzelfstandiging en samenwerking

Artikel 220

Terwille van redactionele eenvormigheid schrijve men in artikel 220, eerste lid, van het ontwerp, naar het voorbeeld van artikel 238, eerste lid, van het ontwerp, "met rechtspersonen andere dan die welke een winstoogmerk hebben" in plaats van "met andere rechtspersonen dan die welke winstoogmerk hebben".

Artikel 228

1. Artikel 228 van het ontwerp bevat een regeling inzake de verdeling van het stemmenaantal in de verschillende bestuurs- en beheersorganen van een vereniging opgericht met het oog op het exploiteren van een ziekenhuis of van een gedeelte van een ziekenhuis, onder meer met het oog op de toepassing van "artikel 109 tot en met 114 van de wet op de ziekenhuizen".

De artikelen 111 tot 114 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987, zijn evenwel opgeheven bij de wet van 14 januari 2002. Artikel 109 van de wet op de ziekenhuizen bepaalt dat in het geval een ziekenhuis wordt uitgebaat door een vereniging als bedoeld in artikel 118 van de OCMW-wet (artikel 220 van het ontwerp), het tekort wordt gedragen door de plaatselijke besturen die van de vereniging deel uitmaken volgens de onderlinge verhouding van hun aandeel in de vereniging.

Aangezien laatstgenoemde regeling geen onderscheid maakt naargelang de openbare rechtspersonen al dan niet over de meerderheid van de stemmen beschikken in de bestuurs- en beheersorganen van de vereniging, en de regel is dat het tekort wordt gedragen door de plaatselijke besturen die van de vereniging deel uitmaken volgens de

.../...

onderlinge verhouding van hun aandeel in de vereniging, dienen de stellers van het ontwerp zich te beraden over de vraag of het nodig is de regeling opgenomen in artikel 228 van het ontwerp in zijn geheel te behouden. Zo dat het geval is, dient het artikel in elk geval te worden herzien, rekening houdende met de opheffing van de voornoemde bepalingen van de wet op de ziekenhuizen.

2. In artikel 228, derde lid, van het ontwerp dient in de eerste volzin te worden geschreven "vermeld in het eerste (niet: tweede) lid" en dient duidelijkheidshalve een verwijzing te worden opgenomen naar de regelgeving betreffende het "zorgstrategische plan".

Artikel 229

1. In artikel 229, § 1, eerste lid, van het ontwerp laat de bepaling dat "de verenigingen, vermeld in dit hoofdstuk, beheerd worden volgens dezelfde regelen als de openbare centra voor maatschappelijk welzijn" niet toe om op een voldoende precieze wijze de op die verenigingen toepasselijke bepalingen aan te wijzen.

Bovendien lijkt het, rekening houdende met de verschillen tussen de OCMW's en die verenigingen, onder meer op het vlak van rechtsvorm en organisatie, niet mogelijk om de bepalingen van toepassing op de OCMW's zonder meer - derhalve zonder enige aanpassing - van toepassing te maken op die verenigingen.

Die bepaling dient bijgevolg te worden herzien.

2. Nog in artikel 229, § 1, eerste lid, dient de zinsnede "[m]et behoud van de toepassing van andersluidende bijzondere statutaire voorschriften" te worden weggelaten, nu niet kan worden aangenomen dat op het vlak van het beheer, de controle en het administratief toezicht van de terzake ontworpen decretale regeling afwijkende regels worden opgenomen in de statuten van die verenigingen.

3. In artikel 229, § 1, tweede lid, van het ontwerp is de delegatie aan de Vlaamse Regering om een "soortgelijke" ¹¹ regeling uit te werken, te ruim. De essentiële elementen van die regeling dienen door de decreetgever zelf te worden vastgesteld, waarna de nadere uitwerking ervan kan worden opgedragen aan de Vlaamse Regering.

Bedoelde bepaling dient bovendien elders in het ontwerp te worden ondergebracht, aangezien zij niet enkel geldt voor de verenigingen bedoeld in titel VIII, hoofdstuk I, maar ook voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. In elk geval dient artikel 229, § 1, derde lid, dat inhoudelijk aansluit bij artikel 229, § 1, eerste lid, onmiddellijk na het eerste lid te volgen.

4. De gemachtigde ambtenaar stelt voor om de bepaling die thans is opgenomen in artikel 229, § 2, van het ontwerp te vervangen door de hierna volgende bepaling:

"Als een vereniging gevormd wordt door openbare centra voor maatschappelijk welzijn of door andere openbare besturen van verschillende provincies, wordt het administratief toezicht dat opgedragen is aan de provinciegouverneur uitgeoefend door de provinciegouverneur van de provincie van de gemeente waar de zetel van de vereniging is gevestigd".

Daarmee kan worden ingestemd.

Artikel 230

Artikel 230 van het ontwerp herneemt wat thans is bepaald in artikel 127 van de OCMW-wet en heeft betrekking op aangelegenheden geregeld in de hoofdstukken V en VII van de OCMW-wet, waarvan de bepalingen tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. Het komt bijgevolg enkel aan de federale overheid toe om deze aangelegenheden te regelen ¹², zelfs indien het, zoals in dit geval, de toepassing

⁽¹¹⁾ Het is overigens niet duidelijk wat daaronder wordt verstaan.

⁽¹²⁾ Behoudens de toepassing van artikel 10 BWHI. Het is echter zeer de vraag of in dit geval aan de voorwaarden daartoe is voldaan.

van die hoofdstukken betreft op verenigingen waarvoor de regelingsbevoegdheid aan de gemeenschappen toebehoort. Artikel 230 dient bijgevolg uit het ontwerp te worden weggelaten en in artikel 279 dient 117/, dat voorziet in de opheffing van artikel 127 van de OCMW-wet, te worden geschrapt.

Artikel 231

In artikel 231, § 2, derde lid, van het ontwerp dient in de derde volzin het woord "wetten," te worden geschrapt, nu uit de toelichting door de gemachtigde ambtenaar kan worden afgeleid dat hieronder de zogenaamde "prioriteitswetten" worden verstaan, die evenwel bij de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen (artikel 166) werden opgeheven. Er dient bijgevolg niet te worden ingegaan op de vraag of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om deze wetten - zo zij nog van kracht zouden zijn - buiten toepassing te verklaren.

Artikel 232

1. Artikel 232 van het ontwerp vermag uiteraard geen afbreuk te doen aan de toepassing van de federale regelgeving op het vlak van het financieel beheer van ziekenhuizen. Het verdient aanbeveling om bedoelde bepalingen op dit punt aan een nader onderzoek te onderwerpen en in voorkomend geval in het licht hiervan aan te passen.

2. In artikel 232, vierde lid, van het ontwerp is de delegatie aan de Vlaamse Regering om "de andere regelen die eigen zijn aan het financiële beheer van de verenigingen te bepalen", te ruim. De essentiële elementen van die regeling dienen door de decreetgever zelf te worden vastgesteld, waarna de nadere uitwerking ervan kan worden opgedragen aan de Vlaamse Regering.

Artikel 237

Gelet op artikel 21 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen, naar luid waarvan de Vlaamse Regering haar werkwijze regelt, komt het de decreetgever niet toe om aan een welbepaalde minister van de Vlaamse Regering een individuele beslissingsbevoegdheid toe te kennen. Die bevoegdheid dient integendeel aan de Vlaamse Regering te worden toegekend.

Artikel 238

Het verdient aanbeveling om in artikel 238, eerste lid, van het ontwerp te schrijven "een vereniging zonder winstoogmerk, zoals bedoeld in de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen".

Artikel 240

De inleidende zin van artikel 240 van het ontwerp redigere men duidelijkheidshalve als volgt:

"Onverminderd de vermeldingen, vereist door de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, vermelden de statuten:".

Artikel 245

1. In artikel 245, § 1, eerste lid, van het ontwerp dienen de doeleinden waarvoor een OCMW lid kan worden van een vereniging zonder winstoogmerk (of van een vennootschap met sociaal oogmerk¹³⁾) nader te worden bepaald. Die doeleinden kunnen uiteraard geen betrekking hebben op essentiële overheidstaken, hetgeen overigens

⁽¹³⁾ Zie artikel 249 van het ontwerp.

op het eerste gezicht niet het geval is. In dat verband wordt in het opschrift van hoofdstuk III aangegeven - zij het op algemene wijze - dat het deelnemen aan een dergelijke vereniging betrekking moet hebben op "het vervullen van sociale doeleinden", waarvan "de gehele of gedeeltelijke exploitatie van een ziekenhuis of van ziekenhuisgebonden activiteiten" uitdrukkelijk wordt uitgesloten. Aangezien een opschrift geen normatieve waarde heeft, en bijgevolg als zodanig geen dwingende regel kan inhouden, dient dit, op een meer uitgewerkte wijze, in artikel 245, § 1, eerste lid, van het ontwerp te worden opgenomen.

In dezelfde bepaling dient nog te worden gepreciseerd dat het een vereniging zonder winstoogmerk zoals bedoeld in de wet van 27 juni 1921 betreft.

2. In artikel 245, § 1, vierde lid, dient met betrekking tot de voorwaarde "dat de nieuwe dienst optimaal past in de programmatie" te worden verduidelijkt dat deze voorwaarde enkel geldt als er effectief een programmatie van toepassing is ¹⁴.

3. Het bepaalde in artikel 245, § 2, dat de overdracht of de inbreng van een bestaande dienst van het OCMW "in dat geval" niet is toegestaan, wekt de indruk dat dit wel zou toegestaan zijn wanneer het gaat om een vereniging die niet uitsluitend uit publiekrechtelijke rechtspersonen bestaat. In dat verband dient de Raad van State, afdeling wetgeving, *mutatis mutandis* te wijzen op het bevoegdheidsvoorbehoud dat dienaangaande werd gemaakt in advies 26.804/1/V van 12 september 1997 over het ontwerp van decreet dat heeft geleid tot het decreet van 14 juli 1998 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ¹⁵:

⁽¹⁴⁾ Zie in dat verband de toelichting door de Minister tijdens de bespreking in de bevoegde commissie van het voorstel van decreet dat heeft geleid tot het decreet van 18 mei 1999 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn; *Parl. St.*, Vl. Parl., 1998-99, nr. 1335/3, 4.

⁽¹⁵⁾ *Parl. St.*, Vl. Parl., 1997-1998, nr. 856/1, 34-39.

"1. Volgens artikel 5, § 1, II, 2/ , van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de gemeenschappen in beginsel bevoegd, wat de bijstand aan personen betreft, voor het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de O.C.M.W.'s. In die bepaling worden voorts een aantal aspecten van het beleid inzake maatschappelijk welzijn opgesomd, die bij wijze van uitzondering tot de bevoegdheid van de federale overheid blijven behoren.

Het voorliggende ontwerp brengt wijzigingen aan in de organieke regels betreffende de O.C.M.W.'s. Formeel beoogt het geen wijzigingen aan te brengen in bepalingen van de wet van 8 juli 1976 die een aangelegenheid regelen welke krachtens de bijzondere wet tot de bevoegdheid van de federale overheid zijn blijven behoren.

Niettemin doen een tweetal bepalingen van het ontwerp problemen rijzen.

2. In de eerste plaats strekt het ontworpen artikel 159 van de wet van 8 juli 1976 ertoe een artikel 79bis in die wet in te voegen, waardoor een decretale basis wordt gecreëerd voor het sluiten of het overdragen van een inrichting of een dienst die het O.C.M.W. heeft opgericht. Dergelijke sluiting of overdracht kan slechts plaatsvinden «onverminderd de wettelijke taken van het (O.C.M.W.) zoals bepaald in hoofdstuk IV (van de wet van 8 juli 1976)» (ontworpen artikel 79bis, § 1).

De Raad van State merkt op dat door het sluiten of het overdragen van een dienst of een inrichting, het betrokken O.C.M.W. zich in werkelijkheid ontdoet van die dienst of inrichting en zijn beslissingsbevoegdheid daarmee uit handen geeft¹⁶. Aldus onderscheidt een dergelijke constructie zich wezenlijk van die waarbij een O.C.M.W. een overeenkomst sluit met een derde (artikel 61 van de wet) of «deelneemt» in een «vereniging», bedoeld in hoofdstuk XII van de wet (artikel 79 van de wet). Op dat onderscheid heeft de Raad van State, afdeling administratie, trouwens uitdrukkelijk gewezen in zijn arrest van 17 oktober 1994, Janssens, nr. 49.708¹⁷.

De constructie die het ontworpen artikel 79bis beoogt mogelijk te maken, dient getoetst te worden aan de bepalingen van hoofdstuk IV van de wet van 8 juli 1976, i.v.m. de taken van de O.C.M.W.'s. Dat hoofdstuk betreft immers een aangelegenheid waarvoor de federale overheid, overeenkomstig artikel 5, § 1, II, 2, van de bijzondere wet, bevoegd gebleven is.

Met name de bepalingen van afdeling 1 van het bedoelde hoofdstuk, die de algemene taken en de uitvoering ervan betreffen, zijn hier van belang. Zo bepaalt artikel 57, § 1, dat het O.C.M.W. «tot taak (heeft) aan personen en gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is», en omschrijft het verder in algemene bewoordingen welke de aard van die dienstverlening is.

⁽¹⁶⁾ Voetnoot 1 (p. 36) uit het aangehaalde advies:
Zie in dit verband trouwens de uitdrukkelijke bepaling van het ontworpen artikel 79bis, § 3, vierde lid.

⁽¹⁷⁾ Voetnoot 2 (p. 36) uit het aangehaalde advies:
Zie inzonderheid de overwegingen 3.1.5.5.1.1 en 3.1.5.5.2.

Artikel 60, § 6, bepaalt voorts dat, «waar de noodzakelijkheid zich voordoet, ... het (O.C.M.W.), desgevallend in het kader van een bestaande planning, inrichtingen of diensten (opricht) met sociaal, curatief of preventief karakter, ... deze (uitbreidt) en ... deze (beheert)». De bedoelde noodzaak moet blijken uit een onderzoek naar de behoeften, in het licht o.m. van de bestaande inrichtingen of diensten van gelijke aard. Ten slotte moet gewezen worden op artikel 61, dat een O.C.M.W. de mogelijkheid biedt om beroep te doen op de medewerking van derden, met het oog op de uitvoering van de taken die aan het O.C.M.W. zijn opgedragen.

Uit de genoemde bepalingen blijkt dat de federale overheid de O.C.M.W.'s de verplichting oplegt om, waar de noodzakelijkheid zich voordoet en op grond van een behoeftenonderzoek, bepaalde inrichtingen of diensten op te richten, met het oog op de dienstverlening aan personen en gezinnen. Aan het O.C.M.W. wordt m.a.w. een verplichting opgelegd in één richting: het inspelen op bestaande noden, door het oprichten van inrichtingen of diensten, welke het O.C.M.W. dan zelf of met medewerking van derden beheert ¹⁸.

De ontworpen regeling strekt ertoe aan een O.C.M.W. de mogelijkheid te bieden om een door hem opgerichte inrichting of dienst te sluiten of over te dragen. Aldus wordt een aangelegenheid geregeld welke rechtstreeks verband houdt met de taken die aan het O.C.M.W. zijn opgelegd. Zonder zich uit te spreken over de vraag of die regeling bestaanbaar is met de vigerende, wettelijke regeling i.v.m. het oprichten (of uitbreiden) van inrichtingen en diensten, moet in elk geval vastgesteld worden dat die regeling een aangelegenheid betreft welke het voorwerp uitmaakt van hoofdstuk IV van de wet van 8 juli 1976 en daardoor tot de bevoegdheid van de federale overheid is blijven behoren. Het staat enkel aan die overheid, niet aan de gemeenschappen, om te oordelen of het opportuun is om in een regeling m.b.t. de sluiting of de overdracht van een inrichting of een dienst te voorzien, en zo ja, om daarvan de inhoud te bepalen.

De Vlaamse Gemeenschap is dus onbevoegd om een regeling als vervat in het ontworpen artikel 79bis vast te stellen.

Aan die conclusie wordt geen afbreuk gedaan doordat het ontworpen artikel 79bis, § 1, bepaalt dat de sluiting of de overdracht van een inrichting of een dienst (enkel) kan plaatsvinden, «onverminderd de wettelijke taken van het (O.C.M.W.) zoals bepaald in hoofdstuk IV». De federale wetgever is immers bevoegd, niet enkel om de O.C.M.W.'s met bepaalde taken te belasten, maar ook om te bepalen hoe die taken in essentie uitgevoerd moeten worden en eventueel hoe aan de verantwoordelijkheid terzake van een O.C.M.W. een einde gesteld kan worden".

⁽¹⁸⁾ Voetnoot 1 (p. 37) uit het aangehaalde advies:

Artikel 118 van de wet - dat voorkomt in een hoofdstuk m.b.t. een aangelegenheid welke niet meer tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort - doet in zijn vigerende versie geen afbreuk aan dat uitgangspunt. Het O.C.M.W. kan zich, volgens die bepaling, weliswaar verenigen met andere overheden in een nieuwe rechtspersoon, opdat deze een opdracht van het O.C.M.W. zou uitvoeren. Het O.C.M.W. blijft aldus echter als zodanig nog steeds betrokken bij het beheer van de door hemzelf opgerichte inrichting of dienst (zie de verwijzing hiervoor naar R.v.St., 17 oktober 1994, Janssens, nr. 49.708, overw. 3.1.5.5.2).

4.1. Het bepaalde in artikel 245, § 3, met betrekking tot de deelneming in een vereniging (of vennootschap met sociaal oogmerk ¹⁹⁾) in de vorm van een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap (hierna: EVA) in privaatrechtelijke vorm, komt erop neer dat voor die deelneming enkel de voorwaarden opgenomen in het gemeentedecreet gelden en bijgevolg niet de voorwaarden als bepaald in het ontwerp, onder meer betreffende het administratief toezicht (artikel 246 van het ontwerp).

Volgens de gemachtigde wordt die lacune opgevangen doordat het administratief toezicht dienaangaande reeds is geregeld in artikel 245, § 3, van het gemeentedecreet.

Die bepaling - alsook artikel 245, § 2, van het gemeentedecreet, dat voorwaarden stelt voor de beslissing tot oprichting van of deelneming in een gemeentelijk EVA - geldt echter enkel ten aanzien van de beslissingen van de gemeenteraad en geenszins ten aanzien van de beslissingen van het OCMW.

Het ontwerp dient bijgevolg te worden aangevuld met regels inzake het administratief toezicht en - in voorkomend geval - met voorwaarden op het vlak van de opportuniteit van dergelijke beslissing.

4.2. Volgens de gemachtigde ambtenaar is de deelneming van het OCMW mogelijk "voor alles waarvoor een EVA kan worden opgericht [en] waar een sociale doelstelling betrokken is". Dit blijkt echter als zodanig niet uit het ontwerp.

4.3. Luidens artikel 245, § 1, van het gemeentedecreet kan een gemeentelijk EVA in privaatrechtelijke vorm de vorm aannemen van een vennootschap in de zin van het wetboek van vennootschappen of van een vereniging of stichting in de zin van de voornoemde wet van 27 juni 1921.

⁽¹⁹⁾ Overigens kan een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm ook de vorm aannemen van een stichting (artikel 245 van het gemeentedecreet).

In artikel 245 van het ontwerp wordt echter geen melding gemaakt van de stichting. Vraag is of men deze rechtsvorm wel degelijk wil uitsluiten. Zo niet, dan dient in de bepalingen van dit hoofdstuk eveneens melding te worden gemaakt van de stichting als rechtsvorm.

Artikel 249

De tweede volzin van artikel 249 van het ontwerp dient te worden weggelaten, nu de erin opgenomen regel slechts een bevestiging is van het voorschrift opgenomen in artikel 661, 7/, van het Wetboek van vennootschappen, dat uiteraard ook zonder die bevestiging geldt.

Titel IX - Bestuurlijk toezicht en externe audit

Artikel 251

1. Volgens de gemachtigde ambtenaar geldt het in artikel 251 van het ontwerp opgenomen voorschrift "behoudens andersluidende bepalingen". Dit kan worden beaamd, nu het ontwerp voor sommige beslissingen immers voorziet in een bijzonder toezicht, waarvoor specifieke toetsingsgronden gelden ²⁰, waarop derhalve artikel 251 van het ontwerp geen toepassing vindt. Het verdient echter aanbeveling in artikel 251 uitdrukkelijk te bepalen dat de bepalingen ervan gelden "behoudens andersluidende bepaling".

2. Gelet op de specifieke inhoud van het begrip "gemeentelijk belang", dat in hoofdzaak gehanteerd wordt om de bevoegdheden van de gemeenten of van de gemeenteraden te omschrijven, verdient het aanbeveling om in de eerste volzin van artikel 251, benevens van het gemeentelijk belang ook melding te maken van het "belang van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn". In de tweede volzin kan het wel

⁽²⁰⁾ Zie bijvoorbeeld de artikelen 117, 178 en 179 van het ontwerp.

volstaan te verwijzen naar het gemeentelijk belang, aangezien aldaar ook enkel dat belang in het geding is.

Artikel 254

1. In lijn met opmerking 6 bij artikel 219 van het ontwerp, dienen in artikel 254, tweede lid, van het ontwerp de woorden "die wet of" te worden geschrapt.

2. De gemachtigde ambtenaar stelt voor de laatste volzin van artikel 254, tweede lid, te vervangen als volgt:

"De termijn gaat in de derde dag die volgt op de dag van de verzending van de akte naar de bevoegde overheid".

Met dien verstande dat wordt geschreven "naar de bevoegde toezichthoudende overheid", kan met dit voorstel worden ingestemd.

3. In de memorie van toelichting wordt bij artikel 254 verkeerdelijk gerefereerd aan artikel 135*ter* van de OCMW-wet. Volgens de gemachtigde ambtenaar dient te worden verwezen naar artikel 60, § 6, van dezelfde wet.

Artikel 255

Men schrijve in artikel 255, derde lid, van het ontwerp "op hun (niet: zijn) verzoek".

Artikel 259

1. Volgens de gemachtigde ambtenaar is het de bedoeling dat het college van burgemeester en schepenen beroep kan instellen tegen eender welke beslissing van het

.../...

OCMW. Dit blijkt echter niet uit artikel 259, § 1, eerste lid, van het ontwerp. Die bepaling zal bijgevolg met de werkelijke bedoeling in overeenstemming moeten worden gebracht.

2. In de memorie van toelichting wordt bij artikel 259, § 3, gesteld dat "er wordt voorzien dat de opvraging geen betrekking mag hebben op dossiers die betrekking hebben op de persoonlijke levenssfeer van de cliënten van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of hun onderhoudsplichtigen". Een bepaling met die draagwijdte komt echter niet voor in artikel 259, § 3, van het ontwerp.

Artikel 261

In artikel 261, eerste lid, van het ontwerp schrijve men duidelijkheidshalve "In geval van schorsing door de provinciegouverneur ..." ²¹.

Artikel 263

Teneinde in artikel 263 van het ontwerp beter de onderlinge verhouding tussen het bepaalde in § 1 en § 2 weer te geven, schrijve men in de inleidende zin van § 2 "... brengt alleszins de indiener van de klacht met een gewone brief op de hoogte van:".

Artikel 267

Gelet op artikel 21 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen naar luid waarvan de Vlaamse Regering haar werkwijze regelt, komt het de decreetgever niet toe te bepalen dat een welbepaalde minister van de Vlaamse Regering beschikt over een inspectiedienst. Uit artikel 20 BWHI, naar luid waarvan de Regering de verordeningen maakt en de besluiten neemt die voor de uitvoering van de decreten nodig zijn, volgt bovendien dat de decreetgever niet op rechtstreekse wijze

⁽²¹⁾ Artikel 259, § 1, tweede lid, van het ontwerp voorziet immers ook in een geval van schorsing van rechtswege.

verordenende bevoegdheid kan verlenen aan een individuele minister. Rekening houdende hiermee, dient artikel 267, eerste en tweede lid, van het ontwerp te worden herwerkt.

Artikel 268

1. Men schrijve in artikel 268, § 1, eerste lid, van het ontwerp "een uit personeelsleden van de Vlaamse overheid bestaande externe auditcommissie".

2. De inleidende zin van artikel 268, § 2, tweede lid, wordt best als volgt geredigeerd:

"Op vraag van de gemeente of van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn voert de externe auditcommissie de volgende taken uit:".

Artikel 270

Naar het voorbeeld van artikel II 2, § 2, vierde lid, van het Vlaams personeelsstatuut, wordt in artikel 270, derde lid, van het ontwerp best verduidelijkt waaruit het misbruik van de mogelijkheid van rapportering kan bestaan. De eerste volzin van artikel 270, derde lid, kan dan worden gesteld als volgt:

"Buiten de gevallen van kwade trouw, persoonlijk voordeel of valse aangifte die een dienst of persoon schade toebrengen, kan een rapportering aan de externe auditcommissie nooit aanleiding geven tot een tuchtsanctie of een ontslag".

Titel X - Samenwerking met de gemeente

Artikel 273

In artikel 273, § 1, eerste lid, 6/, van het ontwerp dient ook melding te worden gemaakt van de vennootschappen die overeenkomstig titel VIII, hoofdstuk III van het ontwerp kunnen worden opgericht.

Titel XI. Wijzigingsbepalingen

Artikel 275

Artikel 275 van het ontwerp wijzigt een aantal bepalingen van de OCMW-wet waarvan de meeste krachtens artikel 5, § 1, II, 2/ BWHI zijn voorbehouden aan de federale wetgever. Die wijzigingen strekken ertoe de federale 'restbepalingen' leesbaar te houden na het in werking treden van de nieuwe regels vervat in het ontwerp.

In beginsel komt het evenwel alleen aan de federale wetgever toe om de federale wetgeving, wat de erin opgenomen verwijzingen betreft, in overeenstemming te brengen met de wetgeving die van toepassing is in de deelgebieden.

Indien dit noodzakelijk zou blijken voor een zinvolle uitoefening van de bevoegdheid van de deelgebieden, kan eventueel een beroep worden gedaan op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervormingen der instellingen. Krachtens deze bepaling kunnen de decreten rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de raden niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid. Daartoe is voorts ook vereist dat de betrokken aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de door de decreetgever aan te nemen bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is ²². Het is echter zeer de vraag of in dit geval aan al deze voorwaarden is voldaan.

⁽²²⁾ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (bijv. arrest nr. 87/2006, 24 mei 2006, B.7) en van de afdeling wetgeving van de Raad van State (bijv. advies 42.319/3 van 13 maart 2007 over een voorontwerp van decreet "houdende de opheffing van artikel 76 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987", *Parl. St.*, Vl. Parl., 2006-07, nr. 1191/1, 15-16).

Eventueel kan worden overwogen om aan de memorie van toelichting een concordantietabel te hechten waarin per (federale) bepaling wordt aangegeven hoe de erin vervatte verwijzingen zouden moeten worden gelezen gelet op de nieuwe regels.

Titel XII - Slotbepalingen

Artikel 278

In het laatste lid van artikel 278 delegeert de decreetgever aan "het Vlaams Parlement" de bevoegdheid om de coördinatie te bekrachtigen.

Een dergelijke delegatie is in strijd is met de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Artikel 17 van die bijzondere wet bepaalt immers dat de decreterende macht gezamenlijk wordt uitgeoefend "door het Parlement en de Regering".

Gelet daarop formuleer men het laatste lid van het betrokken artikel als volgt:

"De coördinatie treedt pas in werking nadat ze bekrachtigd is bij decreet".

Artikel 288

Artikel 288, § 1, tweede lid, van het ontwerp bepaalt:

"Als de raden voor maatschappelijk welzijn in kwestie daarmee instemmen, kan de Vlaamse Regering voor welbepaalde centra voor maatschappelijk welzijn een datum van inwerkingtreding vaststellen voor het geheel of een gedeelte van de bepalingen van dit decreet".

Gelet op het gegeven dat het ontwerp beoogt een geheel nieuwe organieke regeling voor de OCMW's in te voeren, ziet de Raad van State, afdeling wetgeving, niet hoe in een gedifferentieerde inwerkingtreding kan worden voorzien. Het komt de afdeling wetgeving voor dat, ter wille van de rechtszekerheid en de uniformiteit, de nieuwe regeling integendeel voor alle OCMW's tegelijk in werking zou moeten treden.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

De verslagen werden uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur, de H. B. STEEN, auditeur, en Mevr. I. VERHEVEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME